

İklim Krizinin Kentsel Alanlardaki Yaşlı Nüfus Üzerinde Etkisi ve İklim Adaleti Yaklaşımı: Antalya/ Konyaaltı İlçesi Örneği

Nebahat Neva Ulu

Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Antalya

Adres: Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Antalya

E-Posta: nevaulu@icloud.com

Geliş Tarihi: 16 Kasım 2023; Kabul Tarihi: 12 Şubat 2024

Doi: 10.5281/zenodo.12819207

Künye: Ulu, N. N. (2024). İklim Krizinin Kentsel Alanlardaki Yaşlı Nüfus Üzerinde Etkisi ve İklim Adaleti Yaklaşımı: Antalya/ Konyaaltı İlçesi Örneği. *Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi*, 8(1).

<https://orcid.org/0009-0002-9861-271X>

Özet

İklim krizi, kentlerde yaşayan toplulukları ve sınıfları farklı şekillerde etkilemektedir. Bu durum, kentsel adalet sorununu ortaya çıkarmaktadır ve bu noktada yerel yönetimler, iklim krizinin etkilerini çözmek için en yetkili mercilerdir. Uygulanan iklim krizi politikalarının yerel yönetimler açısından hızlı bir şekilde uygulanabilir olması, diğer yetkililere kıyasla daha büyük önem taşımaktadır. Özellikle kent içindeki eşitsizliklerin iklim kriziyle daha belirgin hale gelmesi, yerel yönetimlerin belirledikleri politikaların değerlendirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, kentlerde yaşayan yaşlılar, yaşanan iklim krizine karşı nasıl pratikler geliştirmişlerdir? Antalya/Konyaaltı ilçesindeki yaşlılar bölgedeki insan faaliyetlerinden kaynaklı oluşan yeni kentsel düzene nasıl ve ne şekilde adapte olmuşlardır? Bu çalışma, Antalya / Konyaaltı ilçesinde yaşayan 65 yaş ve üstü nüfusun iklim krizi kaynaklı sorunlarını ortaya çıkararak, bölgedeki değişikliklerin neden olduğu kentsel sorunları daha açık bir şekilde anlamayı amaçlamaktadır. Bölgede ikamet eden yaşlıların iklim krizi etkisiyle karşılaştığı zorlukları, iklim adaleti kavramı çerçevesinde ele almak da bu çalışmanın hedefleri arasındadır. Antalya/Konyaaltı ilçesi, çalışmanın örneklemini olarak seçilmiştir. Çalışma kapsamında, 22.06.2023-28.07.2023 tarihleri arasında huzurevleri, emekliler kahvesi ve yalnız yaşayan 9 yaşlı ile detaylı görüşmeler yapılmıştır. Derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak elde edilen veriler, MAXQDA yazılımıyla analiz edilmiştir. Bu çalışma, yaşlıların kentteki insani faaliyetlerden kaynaklanan iklim krizi etkilerini ve iklim adaleti kavramını vurgulayarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Artan nüfus ve kent büyümesi, kentsel sürdürülebilirlik ve dayanıklılıkta zorluklar doğurmaktadır. Aynı zamanda, kent faaliyetleri iklim krizine katkıda bulunmaktadır. Bu durum, kentlerde yaşayan yaşlılar için olumsuz etkiler doğurmakta olup, yaşlıların hareket alanlarını kısıtlamakta ve afet risklerine karşı savunmasız hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler:

İklim adaleti · Kentsel adalet · İklim krizi · Yaşlı nüfus

The Impact of the Climate Crisis on the Older People Population in Urban Areas and the Climate Justice Approach: Antalya / Konyaaltı District Example

Abstract

The climate crisis affects communities and classes living in cities in various ways. This situation highlights the issue of urban justice, where local governments stand as the most authoritative bodies to address the effects of the climate crisis. The swift implementation of climate change policies by local administrations holds greater importance compared to other authorities. Particularly, the amplification of inequalities within cities due to the climate crisis holds critical importance in assessing policies set by local governments. In this context, how have older people residents in urban areas developed practices in response to the climate crisis? How have older people individuals in the Antalya/Konyaaltı district adapted to the new urban order resulting from human activities in the area? This study aims to uncover the climate crisis-related issues faced by individuals aged 65 and above in the Antalya/Konyaaltı district, aiming for a clearer understanding of urban problems induced by changes in the area. Addressing the challenges faced by older people residents due to the climate crisis within the framework of climate justice is also among the objectives of this study. The Antalya/Konyaaltı district has been selected as the sample for this study. Detailed discussions were held with retirement homes, pensioner cafés, and 9 older people individuals living alone between 22.06.2023-28.07.2023. Data collected through in-depth interviews were analyzed using MAXQDA software. This study aims to contribute to the literature by emphasizing the impact of the climate crisis resulting from human activities in the city on the older people and the concept of climate justice. The increase in

population and urban growth poses challenges in urban sustainability and resilience. Additionally, urban activities contribute to the climate crisis. This situation leads to negative effects on the older people living in cities, limiting their mobility and making them vulnerable to disaster risks.

Keywords:

Climate justice · Urban justice · Climate crisis · Older people population

Giriş

Kentlerde yaşayan 65 yaş ve üstü yaşlılar, iklim krizinin etkileri açısından savunmasız grupların içinde yer almaktadır. İklim krizi, sıcak hava dalgaları, aşırı hava koşulları ve hava kirliliği gibi faktörlerle yaşlıların sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Bu nedenle, kentsel planlama ve politikaların yaşlıların ihtiyaçlarını dikkate alması, yaşlı nüfusun iklim kriziyle başa çıkma kapasitesini artırmak açısından kritik öneme sahiptir. Bu, yaşlı nüfusun güvenli ve sağlıklı bir çevrede yaşamalarını sağlamak için gereklidir. İklim adaleti bağlamında, yaşlı nüfusun korunması ve desteklenmesi, kentlerin sürdürülebilirlik hedeflerini gerçekleştirmede önemli bir rol oynamaktadır. İklim krizi, kentlerde yaşayan toplumsal grupları ve sınıfları farklı şekillerde etkilemektedir. Bu bağlamda, bu durum kentsel adalet sorununu gündeme getirmektedir. Bu noktada yerel yönetimler iklim krizinin kentte yarattığı etkinin çözümü olan en yetkili mercilerdir. Uygulanan iklim krizi politikalarının, yerel yönetimler açısından uygulanabilirliği, çok daha hızlı aksiyon almaları diğer yetkili mercilere kıyasla daha önemlidir. Özellikle kent içerisindeki eşitsizliklerin, iklim krizi etkisiyle görünür hale gelmesi, yerel yönetimlerin kentsel düzeydeki belirledikleri politikalarının değerlendirmesi açısından önemlidir.

İklim krizi, doğal kaynaklara, ekosistemlere ve insan yaşamına çeşitli şekillerde etki etmektedir. Bu etkiler, insan faaliyetlerinin yoğunlaştığı kentlerde daha belirgin hale gelmektedir. Sanayi Devrimi ve refah devletinin yükselişi ile birlikte kentleşme oranları hızla artmış, bu da şehirlerdeki nüfus yoğunluğunu artırarak, iklim krizine neden olan üretim ve tüketim faaliyetlerinin şehirlerde daha fazla yoğunlaşmasına yol açmıştır (Mazlum, 2009). Günümüzde insani faaliyetlerden ötürü artış gösteren iklim krizinin etkisi toplumun savunmasız gruplarından olan yaşlılara önemli ölçüde etki edebilir. Özellikle sınırlı yaşam alanlarından dolayı, yaşlılar bu krizden çok yönlü olarak etkilenmektedir. Bu bağlamda kentlerde yaşayan yaşlılar açısından hak temelli yaklaşımların benimsenmesi önem arz etmektedir. Yerel yönetimlerin, yaşlılar için yaşam alanlarını iyileştirmeye yönelik

çalışmalar yaparak, iklim krizinin etkileri, afet riskleri, ulaşım kolaylıkları ve acil durumlarda erişilebilirlik gibi konularda çözümler üretmeleri gerekmektedir.

Kentler için iklim krizine karşı dayanıklılık, bu krizin potansiyel tehlikelerini öngörerek risk azaltma önlemlerini almaktan, etkilerle baş etme ve hatta uyum sağlama yeteneği geliştirmekten geçer. Kentlerin dayanıklılığı, toplumun savunmasız gruplarının ihtiyaçlarını etkili bir şekilde anlama ve bu ihtiyaçlara hızlı yanıt verme becerisine bağlıdır. Ayrıca, beklenmedik veya belirsiz risklere karşı hazırlıklı olma ve iklim krizi gibi karmaşık sorunlara etkili bir şekilde cevap verebilme yeteneği de kentsel dayanıklılığı artırır. Bu bağlamda, kentlerin artan risklerle ve iklim krizi ile başa çıkma kapasitesini geliştirmesi büyük bir öneme sahiptir (Satterthwaite, Archer, Colenbrander, Dodman, & Hardoy, 2018).

Toplumların kırılgan gruplarından olan yaşlılar, kentlerdeki bu hızlı değişimlerden fazlasıyla etkilenmektedir. Özellikle iklim krizi etkisiyle yaşlılar, çeşitli sıkıntılarla yüzleşmektedir. Kentlerde yaşayan yaşlı kesim, artan nüfus artışı ile beraber sosyal aktivitelerini gerçekleştirdikleri alanların yok olmasıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu kesimler özellikle kentlerdeki yeşil alanların, parkların, ormanlık alanların olduğu bölgelerde sosyalleşmektedirler. Ancak, artan yapılaşma nedeniyle bu alanların zamanla ortadan kaybolduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmayla, Antalya / Konyaaltı ilçesinde ikamet eden 65 yaş ve üstü yaşlıların, ilçedeki iklim krizi kaynaklı meydana gelen sorunlarını görünür kılarak, bölgedeki değişikliklerin neden olduğu kentsel sorunları daha belirgin hale getirmek amaçlanmıştır. Bölgede ikamet eden yaşlıların iklim krizi etkisiyle karşılaştığı zorlukları iklim adaleti kavramıyla ele almak hedeflenmektedir.

Arka Plan

İklim adaleti kavramı, herkesin adil, sağlıklı ve dengeli çevresel koşullarda yaşamasını teşvik eden ve çevresel etkilerin adil bir şekilde dağıtılmasını savunan bir çevresel adalet anlayışını

yansıtmaktadır. İklim adaleti hareketi, 1980'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan Çevresel Adalet Hareketi'nin bir devamı olarak doğarak dünya çapında geniş bir katılıma sahip olmuştur. Bu hareket, yalnızca iklim adaleti savunucularını değil, aynı zamanda doğa koruyucularını, yerli halkları ve neoliberal politika ile kapitalizme eleştirel bakış açısına sahip olanları da içine almaktadır (Allen, 2015).

İklim adaleti, sadece faydaların ve maliyetlerin eşitsiz dağılımını değil, aynı zamanda zaman, mekan, sınıf ve toplumsal cinsiyet temelli adaletsizliklerle ilişkilendirilen karar alma süreçlerine katılımı, kaynaklara eşit erişim hakkını, ekonomik, toplumsal ve çevresel alanlardaki eşitsizlikleri, nesil içi ve nesiller arası adaleti de vurgular. İklim adaleti, bu kapsamlı bakış açısıyla sadece çevresel meseleleri ele almaz, aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerin ve adaletsizliklerin eleştirisini yapar ve daha adil, sürdürülebilir bir geleceğe ulaşma yolunda rehberlik eder (Reese, 2016). İklim adaleti çoğunlukla haklar ve sorumluluklar temelinde incelenir ve genellikle dağıtıcı ve prosedürel adalet teorileri ile ilişkilendirilir. Ancak kentsel düzeyde iklim adaletini ele alırken, yalnızca haklar ve sorumluluklar ilkelerine dayanarak tam bir anlayışa ulaşmak zordur. Kentler, küresel, ulusal ve içsel düzeylerde farklılaşan sosyo-ekonomik yapılar taşıdıklarından, kentsel iklim adaletinin uluslararası politikalarından farklı bir şekilde ele alınması gerektiği açıkça görülmektedir (Yıldırım, 2018). Literatür incelendiğinde, çevresel adalet kavramlarının kentsel politika ve planlamaya entegre edilmesinin bazen zor olduğu gözlemlense de Rawls, Sen, Young ve Lefebvre gibi düşünürler tarafından ele alınan adalet anlayışı, 'kentsel iklim adaleti' kavramının literatürde temel birçok yaklaşımla incelenmesine yol açmıştır. Bunlar: Dağıtıcı ve prosedürel adalet, Kapasite temelli adalet, Prosedürel olarak adil uyum, Tanıma odaklı adalet, Mekânsal adalet, Eko-kültürel politika yaklaşımı ve Kent hakkı yaklaşımlarıdır (Yıldırım, 2018). Bu yaklaşımlardan kentsel iklim adaletini ele alırken ilk olarak Adger, Paavola ve Huq'un (2006) iklim değişikliği hakkı yaklaşımı göze çarpmaktadır. Adger vd, iklim adaletini açıklarken, hem prosedürel adaletin (adaletli süreçlerin) hem de dağıtıcı adaletin (etkilerin adil dağılımının) önemine vurgu yapar. Buna göre, iklim değişikliğine uyum, hem prosedürel olarak adil işleyişleri hem de dağıtımların adil olmasını gerektirir. Prosedürel adalet, iklim değişikliğinin tanımı ve katılım süreçlerinde hayati bir rol oynar,

dağıtıcı adalet ise iklim değişikliğinin etkileri ve uyum politikalarının olumlu ve olumsuz sonuçlarının adil bir şekilde dağılmasını vurgular (Adger, Paavola, Huq, & Mace, 2006). Aslında bu yaklaşım iklim-adil kentlere ulaşılabilirliği açısından önemlidir. Kentsel iklim adaleti bağlamında, insanların temel yeteneklerini ve fırsatlarını artıran politikaların, diğerlerine göre daha adil olduğunu savunan kapasite yaklaşımı ise uyum yeteneklerine odaklanır (Sen, 2009). Fainstein (2010), adil bir kent için demokrasi, çeşitlilik ve hakkaniyetin temel unsurlar olduğunu öne sürmektedir. Bu bağlamda, kent düzeyinde adalet tartışmalarında uygulanabilir bir yaklaşım olarak kapasite yaklaşımını desteklemektedir. Kapasite yaklaşımı, dezavantajlı grupların tanınması gerektiği bir kriteri içerdiği için politika ve planlama süreçleri demokratik normlara uyması gereklidir. Başka bir deyişle, dezavantajlı grupların fiziksel çevreyle olan etkileşimi, adaletin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla, daha adil şehirlerin oluşturulması için en hassas grupların koşulları gözden geçirilmeli ve acil durumlarda bu grupların en iyi şekilde korunmasını sağlayacak çözümler geliştirilmelidir (Fainstein, 2010). Mekânsal yaklaşım ise kentsel iklim adaleti yaklaşımlarından bir tanesidir. Bu yaklaşıma göre, İklim değişikliğine uyum, temel olarak mekânsal bir kavramdır. Kapitalist adalet fikrinin aksine, toplumsal olarak değerli kaynakların mekânsal olarak adil bir şekilde dağıtılması gereklidir. Ancak bu kaynaklar genellikle kentsel seçkinler arasında yoğunlaşır. Toplumsal yapıların adaletsiz gelişimini sürdüren temel unsur ekonomik üretim biçimleridir. Araştırmalar, yoksul veya azınlık mahallelerinde kirlenici tesislerin kurulduğunu veya dezavantajlı grupların düşük kaliteli alanlara itildiğini göstermektedir (Shi, Chu, Anguelovski, Aylett, Debats, & Goh, 2016). Steele vd (2012; 2015) ise eko kültürel politik yaklaşımın, mekânsal yaklaşımın kuramsal çerçevesine eklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Onlara göre; toplum ve biyolojik çeşitliliğin iklim krizine karşı hassasiyeti, farklı iki alandan kaynaklanmaktadır. Bu çalışmalar, ekolojik insan-doğa etkileşimine dayandığı için, küresel iklim krizine yaratıcı ve inovatif yanıtlar geliştirmeye yardımcı olabilecek bir bütünsel yaklaşım gerektirir (Steele, 2015). Kent hakkı (right to the city), kentsel iklim adaleti için de önemli bir kavramdır. Henri Lefebvre tarafından ortaya atılan bu kavram, Yeni Kentsel Gündem (New Urban Agenda) gibi belgelerde de yer alır. David Harvey'in geliştirdiği bu kavrama, Iris Marion Young "Justice and the Politics of Difference" kitabıyla önemli kat-

kı sunmuştur (Yıldırım, 2018, s. 78). Henri Lefebvre'ye (2015) göre;

“Kent hakkı kendini üstün bir hak biçimi olarak ortaya serer: özgürlük hakkı, toplumsallık içinde bireyleşme hakkı, habitat ve mesken hakkı. Yapıt hakkı, katılım ve sahiplenme hakkı da kent hakkının içinde yer alırlar.” Bu anlamda kent hakkı “antik şehre dair bir hak değil, kentsel hayata, yenilenmiş bir merkezîyet fikrine, karşılaşma ve mübadele anlarına, farklı yaşam ritimlerine, zamanın çeşitli kullanımlarına dair bir haktır” (Lefebvre, 2015).

David Harvey'e (2016) göre, kent hakkı sadece bireysel özgürlüklerle sınırlı değildir. Kent hakkı, kenti dönüştürme yetisini ifade eder ve bu dönüşüm, kolektif bir gücün kullanımını gerektirdiğinden, ortak ve bütünleşik bir hak olarak öne çıkar. Sonuç olarak, kentlerimizi ve kendimizi yeniden inşa etme özgürlüğü, en önemli ve ihmal edilen insan haklarından biridir. Kentlerde yaşayan insanların, kendilerini mahrum bırakacak şekilde gelişen kentleşme sürecinin ve ilerlemesinin üzerinde söz sahibi olma ve güç talep etme hakkına sahiptir (Dinçer, 2013).

Yukarıdaki arka plandan hareketle, bu çalışma kırılğan gruplardan olan 65 yaş ve üstü yaşlıların yaşanan iklim krizi etkisiyle kentlerde yaşadıkları olumsuzlukların, bölgede karşılaştıkları zorlukların görünür hale getirilmesi fikriyle ortaya çıkmıştır. Belirlenen örneklem ise Antalya/ Konyaaltı ilçesidir. Konyaaltı, insan etkinlikleri sonucunda yıllar içinde çarpıcı değişim gösteren önemli bir bölgedir. İlçenin yıllar içindeki yeşil alanlı, ferah görüntüsü yerini plansız ve hızlı artış gösteren yapılaşmalara bırakmıştır. Bu doğrultuda bu bölgede yaşamış olan yaşlıların, yaşam alanlarındaki bu hızlı değişimden nasıl etkilendikleri önemlidir. Bu sayede toplumlardaki kırılğan grupların, kentlerdeki insani faaliyetlerden ötürü artan iklim krizi etkisinden etkilenme noktalarının belirlenerek, hak temelli bir yaklaşımla görünür hale getirilmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Materyal ve Yöntem

Bu araştırmada, kentlerde yaşayan 65 yaş ve üstü yaşlıların iklim krizinin etkisiyle yaşadıkları zorlukları belirlemek ve farkındalık yaratmak amacıyla bir inceleme gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, çalışmanın sorularına yönelik olarak ni-

tel araştırma desenini benimseyen ve anlamacı yorumlamacı yöntemi kullanmayı tercih eden bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu çalışmada, özellikle göz ardı edilen konulara odaklanmak ve daha derinlemesine bir araştırma yapmak önemlidir. Bu nedenle, veri toplama aracı olarak derinlemesine görüşme tekniği tercih edilmiştir. Bu yöntem aracılığıyla, iklim krizinin kentlerde yaşayan 65 yaş üstü yaşlıların sosyal ilişkilerini, günlük yaşamlarını, seçimlerini nasıl etkilediği incelenecektir. Araştırmanın örneklemi, nitel çalışmanın gerekliliği doğrultusunda amaçlı örneklem olarak belirlenmiştir. Kartopu örneklem yöntemi kullanılarak katılımcılar seçilmiştir, bu sayede benzer etkilere maruz kalan başka kişilere daha hızlı ulaşılmıştır.

Araştırmanın örneklemi Antalya/Konyaaltı ilçesindeki yaşlı bakım evleri, huzur evleri, yalnız yaşayan yaşlılar ve emekliler kahvesi oluşturmaktadır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşmeler öncesinde katılımcılardan onay alınmış ve araştırmanın amacı ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bu onay doğrultusunda görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Saha çalışması emekliler kahvesinde başlamış, ardından ilçedeki huzur evleri ve bakım evlerindeki yaşlılarla görüşmeler devam etmiştir. Bakım evleri ve huzur evlerindeki yaşlıların birçoğunun demans ve alzheimer hastalığı nedeniyle, görüşmeler bu kurumlarda sınırlı sayıda katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, belirlenen örneklem dahilinde toplam 9 yaşlıyla görüşmeler tamamlanmıştır.

Verilerin incelenmesi Strauss & Corbin'in nitel araştırma kodlama paradigmasıyla yapılmıştır. Başlangıçta, açık kodlama yöntemiyle veriler üzerinde detaylı bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, eksen kodlama ile elde edilen kodlamalar birleştirilerek alt temalara ayrılmıştır. Elde edilen alt temalar, araştırmanın ana başlıklarını oluşturmak için düzenlenmiştir. Son aşamada ise, seçici kodlama tekniği kullanılarak araştırma verileri daha derinlemesine analiz edilerek temalara dönüştürülmüştür. Bu yöntemle, araştırma verileri için bir kod kitabı oluşturulmuştur. Bu süreç, verilerin kapsamlı ve sistematik bir şekilde analiz edilmesini sağlayarak, araştırmanın temel bulgularını ortaya çıkarmıştır. (Strauss & Corbin, 1998, s. 123-163).

Veriler, MAXQDA yazılım programına aktarılmasının ardından, yukarıda belirtilen çözümlenmeler

kullanılarak araştırma analizi gerçekleştirilmiş ve sistem üzerinde belge dosyaları oluşturulmuştur. Veriler, “kod alt kod modeli” ile işaretlenmiştir, böylece görselleştirme yapılarak analiz daha net ve anlaşılır hale getirilmiştir. Her kod modelinin yanında, belge temelli kodlama ve kod temelli kodlama alanlarından oluşan frekanslar bulunmaktadır. Belge temelli kodlama, işaretlenen kodun kaç görüşme belgesinde yer aldığını gösterirken, kod temelli kodlama kodun belgeler içerisinde kaç kez tekrar ettiğini göstermektedir. Bu frekanslar, araştırmacının analiz sırasında bulguları yönlendirmesini önlemektedir. Araştırma analizi sırasında, “kod temelli kodlama” modelinden yararlanılmıştır. Kod temelli kodlama alanı, belirli bir kodun belgeler içinde kaç kez tekrar ettiğini gösterir. Bu model ile elde edilen deşifrelerin içinde kaç defa tekrar eden kodlar olduğu belirlenmiştir. Bu, araştırmacının hangi konuların veya kodların daha sık ortaya çıktığını anlamasına ve analizini derinleştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu şekilde, analiz sırasında önemli bulguları belirlemek ve araştırmanın ana temalarını vurgulamak daha kolay hale gelmiştir. Bu doğrultuda, toplamda 268 işaretleme yapılmıştır. Bu işaretlemelerin ardından, yaratıcı kodlama bölümünde veriler üzerinde işaretlenen kısımlar tasnif edilerek alt temalar elde edilmiştir. Bu şekilde, araştırmanın teması belirlenmiş ve alt temalar ile en sık kodlanan bölümler tablo haline getirilmiştir. Bu analiz yöntemi, araştırmanın bulgularını sistematik bir şekilde sunmaya ve anlamaya yardımcı olmuştur (Ulu, 2023).

Demografik Bulgular

Araştırmanın amacı gereği, katılımcılar Antalya/Konyaaltı ilçesinde yaşayan 65 yaş ve üzeri yaş-

lılar olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1 ve Tablo 2'de yer almaktadır.

Görüşmeler, 22.06.2023 - 28.07.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar K şeklinde kodlanmıştır ve bu grupta 5 kadın ve 4 erkek yaşlı bulunmaktadır. Katılımcı profili belirlerken özel durumlar dikkate alınmış, bu doğrultuda seçimler yapılmıştır. Oluşturulan profile göre; bir kanser hastası ve dul kadın katılımcı, bir engelli ve hiç evlenmemiş kadın katılımcı, bir huzurevinde engelli ve dul kadın katılımcı, ve bir engelli erkek katılımcı görüşmelere dahil edilmiştir. Böylece araştırmanın amacı doğrultusunda, tek bir katılımcı profili yerine yaşlıların farklı yaşam deneyimlerini kapsayan bir yaklaşım benimsenmiş ve araştırmanın bulguları çeşitli boyutlarıyla ele alınmıştır.

Nitel Bulgular

Nitel bulguların değerlendirmeye alınacağı bu bölümde, katılımcılardan elde edilen veriler incelenerek, elde edilen sonuçlara ve katılımcıların değerlendirmelerine yer verilecektir. Verilere göre, katılımcıların en çok üzerinde durduğu konu, bölgede hızlı değişimlere neden olan insan etkinliklerinin sonuçlarıdır. Bu bağlamda, katılımcıların değerlendirmeleriyle bölgede uzun yıllar süregelen yaşamın, geçmiş yıllar ile günümüz arasındaki karşılaştırması önemlidir. Katılımcılar, artan yapılaşmanın düzensizliği, arazilerin yanlış kullanımının ve artan sıcaklıkların temel nedeninin insan faaliyetlerinden kaynaklandığına dikkat çekmiştir. Bu durum, bölgedeki düzensiz kentleşme olarak kendini göstererek, yaşam alanlarının kısıtlanmasına sebebiyet vermektedir. Katılımcılara Konya-

Katılımcı Numarası	Yaş	Cinsiyet	Medeni Hali	Çocuk Durumu
K1	72	Kadın	Dul	3
K2	72	Erkek	Evli	2
K3	65	Kadın	Hiç Evlenmemiş	Yok
K4	83	Erkek	Evli	3
K5	87	Kadın	Dul	3
K6	65	Kadın	Evli	4
K7	79	Erkek	Dul	1
K8	66	Kadın	Dul	1
K9	90	Erkek	Dul	Yok

Tablo 1: Katılımcıların demografik bilgileri

Eğitim Durumu	Meslek	Özel Durum	Görüşme Tarihleri
İlkokul	Ev hanımı	Kanser Hastası	22.06.2023
Üniversite	Emekli Öğretmen	Yok	22.06.2023
Ortaokul	Ev hanımı	Engelli	22.06.2023
İlkokul	Firma Yöneticisi	Engelli	24.06.2023
Hiç Okula Gitmemiş	Ev hanımı	Yok	24.06.2023
Ortaokul	Ev hanımı	Yok	2.07.2023
Üniversite	Emekli Öğretmen	Huzurevi	19.07.2023
Üniversite	Emekli Memur	Huzurevi- Engelli	28.07.2023
Üniversite	Emekli Memur	Huzurevi	28.07.2023

Tablo 2: Katılımcıların demografik bilgileri

altı ilçesindeki değişimlerle ilgili sorulan sorular doğrultusunda, K1, ilçedeki yapılaşmanın artışı, ağaçlık alanların kaybı ve artan sıcak hava gibi konulara odaklanmıştır. Ona göre:

“Çünkü binalar çoğaldı. Yükseldi. Karşıda mesela o kadar güzel bir esinti gelirdi şimdi önümüz kapandı. Sahilin ta dip ucunu görüyorduk balkondan şimdi göremiyoruz. Binalar çoğaldı ağaçlar kesildi esintiler de kesildi.” (K1, Kadın, 72 yaş, Kanser hastası).

K2 ise bir diğer katılımcı, bölgedeki değişimi zaman içindeki artan nüfusla ilişkilendirerek yapılaşmanın yoğunluğuna odaklanmıştır. Ona göre Konyaaltı ilçesi:

“Yıllar önce Antalya'nın nüfusu 90 bin civarındaydı. Bugün Antalya milyonu geçti hatta yaz aylarında daha da artış gösteriyor. O tarihlerde bomboş olan Konyaaltı şimdi koskocaman cazip bir ilçe haline geldi. İnsanlar daha çok bu ilçede yaşamak istiyorlar ve bu bölgeye göç arttı. Eskiden yemyeşil olan bina olmayan Konyaaltı ise gün geçtikçe bina yığını oldu. Evet, parklara çok önem verilmiş ancak ağaçlar nerde?” (K2, Erkek, 72 yaş).

Konyaaltı, doğal güzellikleriyle tanınan ve ağaçlık alanlarıyla ünlü bir bölgedir. Ancak bölgedeki artan nüfus, yeşil alanların azalmasına ve tahribatına yol açmıştır. Yapılaşmanın hızla artmasıyla birlikte, yeşil alanlar yıllar içinde yok olmuş ve yerlerini hızla artan binalar almıştır. Nüfus artışı, özellikle kentleşmenin yayılmasıyla birlikte, doğal ekosistemlere zarar vermiştir. Yeşil alanlardaki azalma, bölgenin doğal denge ve çeşitliliğini olumsuz yönde etkilemiş ve yerel floranın ve fa-

unanın kaybolmasına sebep olmuştur. Bu durum sadece çevresel etkilerle kalmamış, aynı zamanda insanların yaşam kalitesini de etkilemiştir. Artan yapılaşma ve azalan yeşil alanlar, insanlara sağlıklı bir çevre sunma konusunda zorluklar yaratmış ve doğal bir yaşam tarzından uzaklaşmalarına neden olmuştur. Konyaaltı, yapısal özellikleri doğasıyla öne çıkan bir bölge olmasına rağmen, bu doğal alanların kaybıyla karşı karşıya kalmıştır. Yeşil dokunun korunması, sürdürülebilir bir gelecek için önemli bir adımdır ve bölge halkının da bu konuda farkındalığı artırmak için çaba göstermesi gerekmektedir.

K3 bölgedeki çarpık yapılaşmanın hızla arttığına değinmiştir. Ona göre:

“Antalya/ Konyaaltı 10 yıl öncesine göre çok seyrekti. İnsanlar açısından, binalar açısından fakat şimdiye bakacak olursak anormal bir nüfus artışı var. Bundan kaynaklı kontrolsüz yapılaşmalar başladı yani binalar fazlalaştı. 10 yıl önce ben Antalya'da daha rahat nefes alıyordum. Şimdi ise nefes alamaz hale geldim. İnsanlar çok çoğaldı, tabi bu durum birçok şekilde ele alınabilir. İnsan çoğalınca binalar arttı. Buda Konyaaltı ilçesindeki havayı nefes alma durumlarımızı etkiledi.” (K3, Kadın, 65 yaş, Engelli).

K5, ilçede 50 yıl yaşamış ve ona göre ilçenin bugün geldiği nokta şu şekildedir:

“Eskiden bu binalar yoktu. Bu binalar yerine ağaçlar vardı azıcıkta gece kondular. Hele Konyaaltı tarlaydı, yemyeşildi. Ondan sonra bir evle başladı iki eve üç eve derken kat kat bina oldu. Konyaaltı, portakallıktı, mandalinalar da vardı ama zeytin ağaçları da vardı.” (K5, Kadın, 87 yaş).

Özellikle kırılğan gruplardan olan yaşlı nüfus, yıllar içinde edindikleri deneyim ve öngörülerle iklim kriziyle mücadelede önemli bir rol oynayabilir. Bu grup, yerel yönetimlerle işbirliği içinde olarak iklim krizinin etkilerini anlamak, farkındalık yaratmak ve çözümler üretmek açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Yaşlı nüfus, geçmişteki doğal çevre değişikliklerine tanık olmuştur. Bu süreçlerden edindikleri bilgiyle iklim krizine yönelik öngörüler geliştirebilir. Ayrıca, toplulukları etkileyebilecek çevresel değişikliklerin yaşanmışlığını aktararak, bu konuda diğer yaş gruplarına rehberlik edebilirler. Yerel yönetimler, yaşlı nüfusun bu deneyimlerinden yararlanarak, iklim kriziyle mücadelede daha etkili politikalar geliştirebilirler. Bu kapsamda, yaşlıların katılımı ve görüşleri, yerel politika oluşturma süreçlerinde dikkate alınmalı ve onların öneri ve fikirleri değerlendirilmelidir. Yaşlılar, emeklilik sonrası huzurlu ve doğal yerleşim yerlerini tercih etmektedir. Katılımcılar yaşlarına bağlı olarak yürüyüş yapabilecekleri alanların azaldığını ve bu durumun günlük yaşamlarını olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Verilere göre, yaşlıların günlük aktiviteleri, yürüyüş alanlarının araç park yerlerine dönüşmesi nedeniyle zorlaşmakta; ayrıca hızlı yapılaşma, sıcaklık artışını daha belirgin hale getirmekte ve bu durumun temel nedeni olarak yeşil alanların azalması gösterilmektedir.

K4, ilçedeki sorunları şu şekilde ifade etmektedir:

“İlçede bu kadar bina yoktu. Ormanlıktı. Zeytinlik vardı hep. Bunların yok olması da iklime zarar verir. Park yapmışlar evet ama ağaç yok.” (K4, Erkek, 83 yaş, Engelli).

K8, ilçedeki değişimlerin sonucunda yaşadıkları sıkıntıları şu şekilde ifade etmiştir:

“Konyaaltı ağaçlıktı, yemyeşildi. Evet, yaz aylarında hep sıcaktı ancak ağaçların oluşu nefes almamızı sağlardı. Şimdi dip dibe evler oldu. Nasıl nefes alacağız? Yeşil alan kalmazsa sıcaklığı derinden hissederiz.” (K8, Kadın, 66 yaş, Huzurevi).

K6 ilçedeki hareket alanlarının kısıtlandığının vurgusunu yaparak, yaşadıkları sorunu şu şekilde aktarmıştır:

“Önceden yürürdük buralarda. Şimdi yürüyecek yer kalmadı. Yaşlıyız ancak bu bizim hareket kısıtlamamız demek değildir. Eve kapanmaktan başka bir çözüm kalmıyor.” (K6, Kadın, 65 yaş).

Konyaaltı ilçesindeki hızlı değişim ve yaşanan iklim krizinin getirdiği sonuçlar, ilçedeki yaşlıların özellikle sıcak havalardan kaynaklı sağlık sorunlarındaki artışa sebebiyet vermektedir. Aynı zamanda hızlı ve plansız kentsel değişiklikler, yaşlıların zaten yaşa bağlı olarak sınırlı olan hareket alanlarını daha da kısıtlamaktadır. Katılımcılar, iklim krizinin nedenleri ile ilgili, ilçedeki çevre kirliliğine vurgu yaparak, insan faaliyetlerindeki artışın doğaya geri dönülemez bir etki yarattığını ifade etmişlerdir. Bu noktada K3'e göre:

“Doğa çok kötü etkileniyor. Çünkü çevre kirleniyor. Sahile bir bakın insanlar yediklerini içtiklerini orada bırakıyorlar. Çöplerini denize atıyorlar. Sokaklar mesela berbat derecede çöp. Bu kadar insanların hepsi bunu yapsa. Eskiden daha az nüfus vardı. Ona göre çevre kirliliği daha azdı. Ama insanlar çoğaldıkça delicesine tüketim, atık maddeler bunlar iklimi etkileyen unsurlar. Doğaya biz ihanet ettik, doğada şimdi bizi aynı şekilde cevap veriyor. Seller, yangınlar, aşırı hava sıcaklıkları, nem artışı anormalleştik. Eskiden böyle değildi. Yazı yaz ayında, kış kış ayında dengeli yaşardık.” (K3, Kadın, 65 yaş, Engelli).

K2 ise çevre kirliliğine dikkat çeken bir başka katılımcımız. Ona göre:

“İklim krizi hava koşullarıyla alakalı ama bence bireysel olarak temizlik kavramıyla da alakalı bence. Kişisel atıklarımızın kontrolsüz oluşu, fazla atıl tüketim, gereksiz kaynak israfı bunlar aşırı derecede doğanın dengesine müdahaledir. Eğitim düzeyi gayet önemli. Çevreye sahip çıkmanın temeli başta kendini eğitmekle alakalı. Kendine saygılı olan çevreye zaten olur. Bu nedenle bizimde hem kendimizi ve çevremizi duyarlı olmaya davet etmeliyiz.” (K2, 72 Yaş, Erkek).

Kentlerde ikamet eden yaşlı nüfus, iklim krizi etkilerinden çeşitli şekillerde etkilenebilir; özellikle aşırı sıcaklık, hava kirliliği ve afet riskleri gibi faktörler, yaşlıları daha savunmasız hale getirebilir. Bu durum, sosyal ve ekonomik farklılıklar, coğrafi konumlar ve altyapı farkları gibi çeşitli etmenlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin, düşük gelirli bölgeler genellikle iklim krizinin olumsuz etkilerine karşı daha savunmasızdır; sel riski taşıyan alanlarda yaşayanlar veya şehirlerin alt yapısal zorluklarla karşı karşıya kalan kesimleri, bu krizden daha fazla etkilenme eğilimindedir. Bu nedenle, iklim krizi ile mücadelede ve risk azaltmada, bu

farklılıkları dikkate almak ve adil çözümler üretmek önemlidir. Bu noktada katılımcıların Konyaaltı ilçesindeki aktivite ve faaliyetleri değerlendirildiğinde ise ekonomik nedenlerden ötürü sosyal hayatlarının kısıtlandığı ve aktif olamadıkları gözlemlenmiştir. K2, sosyal hayatını ekonomik nedenlerden dolayı kısıtlamak zorunda kalanlardan ona göre:

“Ekonomik durumum özel tatil yapma imkanı sağlamıyor. Daha çok işte memlekete gidiyoruz serin diye. Gidemiyorsak da evde tıkalı kalıyoruz.” (K2, erkek, 72 yaş).

K3 ise yaz aylarında bölgedeki aşırı sıcak ve nemden kaynaklı sosyal olmadığını dile getiren katılımcımızdır. Ona göre:

“Yaz aylarında aşırı nemden dolayı sağlık sebebiyle özellikle sakat olduğum için yürüyüş yapmam gerekli ancak bunu yapamıyorum. Başka rahatsızlıklarımı tetikliyor. Daha rahat nefes almak istiyorum. Aslında yaz aylarında burada benim canım sokağa çıkmak istemiyor. Benim için sosyal hayat diye bir şey yok. 10 yıl önce geldiğimde iyi ki gelmişim buraya dedim. Çünkü bu kadar bunaltıcı değildi. Yemyeşildi. Kalabalıkta yoktu. Ama şimdi çok farklı. Bu kalabalık hava olaylarını yani iklimi de dolaylı yoldan etkiliyor. Nefes alınacak alan kalmadı.” (K3, Kadın, Engelli, 65 yaş).

K5, aşırı sıcaklıklardan ötürü bölgeden söz gelimi “kaçarak” yaylaya gidenlerden ona göre:

“Antalya'nın sıcaklığı ve nemi beni mahvediyor. Bayıyor ya. Hiçbir iş yapamıyorsun. Mümkün değil. Bu sıcak havalar geldiği zaman kaçıyorum yaylaya. Yaşlanınca burası çekilmiyor.” (K5, Kadın, 87 yaş).

Bölgedeki yeşil alanların artan yapılaşma nedeniyle azalması, yaşlıların sosyal hayatını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu durum, yaşlı nüfusun hareketsiz kalmasına ve özellikle yaz aylarında geçici olarak bölgeden göç etmelerine yol açabilmektedir. Bu göçler genelde daha serin olduğu düşüncesiyle memleketleri veya Antalya çevresinde bulunan yaylar olarak göze çarpmaktadır. Bunun temel sebebi artan sıcaklıkların etkisi olsa da, buna ek olarak yaşlıların kullanabileceği, dinlenebileceği veya etkinlikler düzenleyebileceği alanların azalması da bu durumu tetiklemektedir. Bu

durum, sosyal bağlantıları ve aktiviteleri azaltarak yaşlıların bölgedeki yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, yeşil alanların korunması ve yaşlıların sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanların oluşturulması önemlidir.

Huzurevinde yaşayan engelli katılımcılarımıza, mevcut durumları göz önünde bulundurularak, artan bölgesel hava sıcaklıklarının geçmiş yaşantılarıyla birlikte sosyal hayatlarına etkileri hakkında sorular yöneltilmiştir. K8'e göre:

“Sosyal hayat yok ki. Yaz aylarını hareketsiz şekilde kapalı şekilde geçiriyorum. Huzurevine gelmeden önce yaylaya kaçıyordum ancak şuan burada klimanın altında yaşıyoruz.” (K8, Kadın, Engelli, 66 Yaş).

Araştırma için belirlenen katılımcıların seçiminde, farklı zorluklarla karşılaşan yaşlı kesimlerin yer alması, çalışmanın çok yönlü bir bakış açısıyla ele alınmasını desteklemiştir. Bu bağlamda, ilçede yaşayan yaşlıların bu krizin etkisiyle yaşadıkları sağlık sorunları da önemli bir noktadır. İçlerinde engelli olan katılımcımız K3, yaşadığı sıkıntıları şu şekilde ifade etmiştir:

“Ben Antalya'ya geldiğimde nem bu kadar çok değil. Aşırı bir dengesizlik mevcut. Bu kadar sıcaklıkta çok yoktu. En azından belli saatlerde dışarıya çıkabiliyordum. Ama şimdi her saat kontrolsüz bir sıcak mevcut.” (K3, Kadın, 65 yaş, Engelli).

Bir başka engelli katılımcımız K4, ilçedeki artan sıcaklık ve nemden kaynaklı, hastalığı ve engelli sebebiyle dışarı çıkamadığını şu sözlerle ifade etmiştir:

“Bende astım da var bundan dolayı dışarı çıkamıyorum. Antalya daha da sıcak bir hal aldı. Kapının önüne bile bu sıcakta çıkamıyorum. Evde yatıyorum ancak. Televizyon izliyorum, klimanın veya vantilatörün karşısındayım. Dışarı çıkamıyorum.” (K4, 83 yaş, Erkek, Engelli).

Bölgede yaşayan yaşlıların, günlük aktivitelerini yerine getirememesi konusunda sıkıntılar yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun en büyük sebeplerinden biri, yürüme alanlarının yetersizliği ve bu alanların bisiklet, araba veya scooter gibi araçların park edilme alanlarına dönüşmesidir. Engelli yaşlılar özellikle bu durumdan büyük öl-

çüde etkilenmektedir. İlçede yaşayan engelli yaşlılar, engel durumları nedeniyle günlük işlerini dahi yerine getirmede zorluk yaşamaktadırlar. Yetersiz yürüme alanları ve bu alanların düzgün kullanılmaması, onların hareket özgürlüğünü kısıtlamakta ve günlük yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Bu durum, alışveriş yapma, sağlık hizmetlerine ulaşma ve sosyal etkinliklere katılma gibi temel faaliyetlerini yerine getirmelerini engellemektedir. Yerel yönetimlerin, yaşlılar ve özellikle engelliler için erişilebilir alanlar oluşturma ve bu alanları koruma konusunda daha fazla çaba göstermeleri önemlidir. Yürüme alanlarının genişletilmesi, düzenli tutulması ve araç parklarının engellilere daha az engel oluşturacak şekilde planlanması, yaşlıların günlük yaşamlarını daha rahat sürdürmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, toplumun bilinçlendirilmesi ve bu konuda farkındalık oluşturulması da önemlidir. Engelli yaşlıların günlük yaşamlarını kolaylaştırmak ve onlara destek olmak, toplumun her kesiminin sorumluluğundadır. Bu sayede, yaşlıların yaşam kalitelerini artırmak ve onların topluma daha aktif bir şekilde katılımını sağlamak mümkün olabilir. Bu bağlamda, engelli, bekar ve yalnız yaşayan K3 özellikle yaz aylarında günlük aktivitelerinin, hareketlerinin nasıl ve ne şekilde olduğu sorusuna şu şekilde cevap vermiştir:

“Sürekli evdeyim. Klimanın altında evden asla çıkamıyorum. Sakat olmamda buna etken. Gidemiyorum. Tıkalı kaldım. Çıksam da hareket alanım yok ki. Rahatsızlığımdan ötürü yavaş yürümek zorundayım, ancak hem kalabalık hem de yürüme alanlarının düzgün olmaması, beni zorluyor.” (K3, 65 yaş, Kadın, Engelli).

Konyaaltı ilçesi, ülkedeki turunç üretiminin merkezi olmasıyla tanınmaktadır. Yerel halk uzun yıllardır bu tarımsal faaliyetlerle meşgul olmuş ve bahçelerini iş ve hobi olarak kullanmıştır. Ancak son zamanlarda ilçenin gelişimiyle birlikte, geleneksel tarım faaliyetlerinin kısıtlanması, özellikle yaşlanan gruplar için aktiflik eksikliği ve geri çekilme riskini beraberinde getirmiştir. Bu durum, uzun yıllar tarım ve bahçecilikle iç içe olan yerel halkın, alıştıkları yaşam tarzını değiştirmek zorunda kalmasına yol açabilir. Bununla birlikte, bu değişimin yaşlı nesil üzerindeki etkisi endişe vericidir. Aktifliklerini ve topluluk içinde yer alma motivasyonlarını kaybedebilecekleri endişesi, bu grupların sosyal izolasyon riskini artırmaktadır. İlçedeki tarımsal faaliyetlerin azalmasıyla, sosyal

bağları güçlendiren ortak bir etkinlik kaybıyla karşı karşıya kalmaları muhtemeldir. Bu bağlamda, ilçenin yönetimi ve yerel toplulukları, geleneksel tarımın önemini korumak ve yaşlı neslin aktif katılımını teşvik etmek için çeşitli sosyal programlar ve destekler geliştirmelidir. Bu sayede, ilçenin kültürel ve tarımsal mirasının sürdürülebilirliği de önemli ölçüde ilerleyebilir. Bu bağlamda, bölgede uzun yıllarını geçirmiş olan K5, geçmiş dönemde bahçelerde aktif olduklarını dile getirerek, bugün gelinen durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Ağaçlıklar kesildi, meyvelikler kesildi, binalar dikildi. Önceden buralarda çalışırdık. Şimdi ne bahçe kaldı ne bağ. Çok bilmemize gerek yok. Gözlem yaparak da iklimin şaşırdığını anlayabiliriz.” (K5, Kadın, 87 Yaş).

Sonuç ve Öneriler

İklim krizi günümüzde artık “iklim kaynaması” olarak nitelendirilmektedir. Mevcut dönemde kentlerde hızla artan nüfus ve büyüme, kentsel sürdürülebilirliği ve dayanıklılığı sağlamakta zorlukları beraberinde getirmektedir. Kentlerde gerçekleştirilen faaliyetler, çağımızın en önemli sorunlarından biri olan iklim krizine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, krizin olumsuz sonuçları, özellikle kentlerde yaşayan incinebilir kesimlerden olan yaşlıların yaşadıkları sorunları belirgin hale getirmektedir. İklim krizinin etkileri açısından kırılgan bir grup olan yaşlılar, yaşadıkları bu krizin etkilerine eşit olmayan bir şekilde maruz kalmaktadır. Dul, engelli, yalnız yaşayan, hiç evlenmemiş, demans/alzheimer hastaları, göçmen yaşlılar gibi farklı alt gruplara ayrılan yaşlılar, özellikle iklim krizine bağlı afetlerden orantısız bir şekilde etkilenmektedirler (Arun & Karademir Arun, 2023, s. 9). IPCC 2022 raporu, iklim krizinin savunmasız grupları nasıl etkilediğine odaklanmaktadır. Rapora göre, iklim krizi, küresel su döngüsünü etkileyerek kuraklık, gıda güvensizliği ve aşırı hava olayları gibi sorunları arttırmaktadır. Özellikle, düşük gelirli ülkelerdeki yoksullar, kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve yerli halklar bu etkilerden doğrudan etkilenmektedir. Bu, iklim krizinin ciddi sonuçlarına işaret etmektedir ve acil eylem gerektirmektedir (IPCC, 2022). Bu bağlamda kentte yaşayan yaşlıların bu krizin etkilerini anlama noktasında yerel yönetimlerin ve politika geliştiricilerin önlem alması önemli bir noktadır. Konyaaltı ilçesinde göç ve nüfus artışı gözle görülür bir şekilde artmaktadır. Ancak bu artış, bölgedeki yapıların kontrolsüz-

lūğü olarak kendini göstermektedir. Arazi kullanımının plansızlığı, bölgedeki yeşil alanların tahrip edilmesine neden olmaktadır. Son yıllardaki artan hava sıcaklıkları, bölgedeki artan bina sayıları ve yeşil alanların kaybı nedeniyle çeşitli sağlık sorunları yaşayan yaşlıların, yaz aylarında Antalya/Konyaaltı'nda sınırlı hareket etmelerine sebebiyet vermektedir. İlçede uzun yıllardır yaşayan yaşlılar, yıllar içindeki hızlı değişime uyum sağlamakta zorluk yaşamaktadır. Hızlı yapılaşma, geçmişteki aktif yaşamlarının kaybolmasına yol açmıştır. Bu durumdan ötürü yaşlı nüfusun kent içinde sosyalleşmesi giderek zorlaşmaktadır. Artan nüfus, yeşil alanların kaybını ve arazilerin yapılaşmaya açılmasını getirmiştir, ancak yerel yönetimlerin doğru planlamalarla hassas kesimleri unutması gerekmektedir. Özellikle ilçede uzun yıllarını geçirmiş olan yaşlılar için, en büyük endişe sosyal alanların azalmasıdır. İlçedeki hızlı değişimler, özellikle yaşlıların sosyal yaşamlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Yaşlılar, bu hızlı değişimlerin sosyal etkileşimlerini kısıtlamasını özellikle vurgulamaktadırlar. Geleneksel yaşam tarzları ile modernizasyon arasındaki bu hızlı geçiş, yaşlıların sosyal ağlarını ve topluluklarla bağlarını zayıflatmaktadır. Yıllar boyunca aynı çevrede yaşayan ve aşına oldukları sosyal etkileşimler, yaşlılar için önemli bir dayanak noktasıdır. Ancak, kentleşme, teknolojik gelişmeler ve altyapı değişiklikleri gibi hızlı değişimler, bu sosyal bağlantıları azaltmaktadır. Bunun sonucunda, yaşlılar sosyal etkileşimlerini sürdürmekte zorlanmakta ve bazen izolasyonla karşı karşıya kalmaktadırlar. Yerel yönetimler, bu değişimlerin yaşlı nüfusa olan etkilerini anlamak ve azaltmak adına çeşitli sosyal programlar ve destekler geliştirebilirler. Özellikle yaşlıların toplum içinde daha aktif olmalarını sağlayacak etkinlikler, kurslar ve sosyal buluşmalar düzenlemek, sosyal izolasyon riskini azaltabilir. Ayrıca, yaşlıların yaşadıkları mahallelerde daha çok sözhahibi olmalarını sağlamak, karar alma süreçlerine katılımlarını artırmak ve sosyal faaliyetlerde aktif rol almalarını teşvik etmek önemlidir. Bu sayede, yaşlıların sosyal etkileşimlerini ve bağlantılarını korumak ve güçlendirmek mümkün olabilir. İlçede, yaşlılar için önemli bir alan olan, sakin yürüyüşler yapabilecekleri, sosyalleşebilecekleri ve doğal alanlarda vakit geçirebilecekleri yeşil alanların hızla kaybolduğunu söylemek mümkündür. Bu kayboluş, yaşlıların hareketsiz kalmalarına ve zorunlu olarak evlerine kapanmalarına neden olmaktadır. Bu durum, yaşlıların sağlığı ve sosyal refahı üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Ayrıca,

iklim krizi ve yol açtığı felaketlerden en fazla etkilenen gruplardan biri yaşlı nüfustur. Bu durumda, uluslararası insan hakları hukuku bağlamında, devletler ve ilgili kurumlar, iklim krizinin etkilerini azaltmak ve yaşlı kesimlerin haklarını korumak adına daha etkin tedbirler almakla yükümlüdürler. Yaşlı nüfusun bu tür değişimlere karşı korunması ve onların sosyal yaşamlarını desteklemek için yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında daha güçlü bir işbirliği gerekmektedir. İklim krizi nedeniyle yaşanabilecek olan potansiyel afet ve riskler karşısında kırılğan grupların korunmasını önemli noktadır. Yerel yönetimler, kırılğan gruplara öncelik veren kent düzenlemeleri yapmalı ve yaşlıların toplum içinde daha görünür olmalarını sağlayacak eylem ve faaliyetleri teşvik etmelidir. Yaşlılar, yaşadıkları geri çekilme ve izolasyon nedeniyle ekonomik olarak da etkilenmektedir. Birçok yaşlıların emekli olduktan sonra dahi çalışma hayatlarına devam etme zorunluluğu olabilir. Yaşlıların toplumdaki görünmezlikleri, emeklilik sonrası çalışma hayatlarını çok yönlü etkileyebilir. Bu bağlamda, yaşlıların toplumda aktif ve katılımcı olmalarını sağlayacak önlemler alınmalıdır. İş gücüne katılım, sosyal destek sistemleri ve yaşlılara yönelik ekonomik fırsatlar, yaşlı nüfusun maddi olarak daha güvende hissetmelerine yardımcı olabilir. Toplum içinde daha aktif rol aldıklarında, deneyimleri ve birikimleriyle iş gücüne katkıda bulunabilir, çeşitli alanlarda hizmet verebilirler. Yerel yönetimlerin, yaşlıların ihtiyaçlarına daha duyarlı politikalar geliştirmesi ve yaşlı nüfusun toplumsal yaşama aktif bir şekilde katılımını teşvik etmesi önemlidir. Bu sayede, yaşlı nüfusun kırılğanlıkları azaltılabilir ve onların sosyal, ekonomik ve toplumsal hayatta daha sağlam bir konuma gelmeleri sağlanabilir. Yaşlı nüfusun topluma daha fazla entegre olmaları, özellikle iklim krizinin etkisi ve afetlerle baş etme sürecinde toplumun dayanıklılığını artırabilir. Yaşlılar, birikimleri ve deneyimleriyle afet öncesinde alınacak tedbirler konusunda topluma rehberlik edebilirler. Aynı zamanda, afet durumlarında daha güvenli ve bilinçli tepkiler verebilirler. Toplum içinde aktif bir rol alarak, çevrelerine farkındalık kazandırabilir ve bu tür krizlere karşı hazırlıklı olunmasına katkı sağlayabilirler. Böylece, yaşlı nüfusun daha fazla katılımı, toplumun afetlerle mücadelede daha etkin ve bilinçli olmasına yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Adger, W. N., Paavola, J., Huq, S., & Mace, M. (2006). *Toward Justice in Adaptation to Climate; Fairness in Adaptation to Climate Change*. Cambridge, Londra: The MIT Press.
- Allen, F. (2015). The State of The Climate Justice Movement in South Africa. *Capitalism Nature Socialism*, 46-57.
- Arun, Ö., & Karademir Arun, B. (2023). *İklim Değişikliği Kaynaklı Afetler ve Türkiye'de Yaşlı Hakları*. Antalya: Yaşlanma Çalışmaları Derneği Yayınları.
- Dinçer, Ö. (2013). Şehir Hakkı Çerçevesinde Sokakların İadesini Talep Eden Toplumsal Hareketler. *Mülkiyet Dergisi*, 75, 95.
- Fainstein, S. S. (2010). *The just city*. Newyork: Cornell University Press.
- Harvey, D. (2016). The Right to the City. *New Left Review*, 53, 23-40, <https://newleftreview.org/11/53/david-harvey-the-right-to-the-city> (12.10.2023).
- IPCC. (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Cenevre.
- Lefebvre, H. (2015). *Right to the city*. (Ergüden, I. Trans.). İstanbul: Sel Publishing.
- Mazlum, S. C. (2009). Bir Sosyal Politika Sorunu Bireysel Küresel İklim Durumu ve Yerel Yönetim Politikaları. *Kamu'da Sosyal Politika*, 51-54.
- Ulu, N. U. (2023). İklim Değişikliği ve Yaşlıların Destinasyon Tercihleri İlişkisi; Antalya/Konyaaltı İlçesi Örneği. *Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi*, 7(2).
- Reese, G. (2016). Common Human Identity and the Path to Global Climate Justice. *Climatic Change*, 134(4).
- Satterthwaite, D., Archer, D., Colenbrander, S., Dodman, D., & Hardoy, J. (2018). *Responding to climate change in cities and in their informal settlements and economies*. IIED and IIED-América Latina: IIED.
- Sen, A. (2009). *The Idea of Justice*. Londra: Allen Lane.
- Shi, L., Chu, E., Anguelovski, I., Aylett, A., Debats, J., & Goh, K. (2016). Roadmap towards justice in urban climate adaptation research. *Nature Climate Change*, 131-137.
- Steele, W. M. (2015). Urban climate justice: creating sustainable pathways for humans and other species. *Current Opinion in Environmental*, 14,121,126.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of Qualitative Research : Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. California: Sage Publications.
- Yıldırım, B. S. (2018, 06 26). *Yerel iklim değişikliği politikalarında kentsel iklim adaleti: bursa, izmir, karşıyaka ve nilüfer örnekleri*, 70. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi.

